

بررسی ارتباط بین ویژگی های شخصیتی و ساختار خانواده با پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان مقطع ابتدایی شهرستان گنبد کاووس

پروانه نیک فرد، مریم حمیدی نصرآباد

کارشناسی دبیری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه آزاد گلستان، ایران

آموزش و پرورش گنبد کاووس

Parinikfard@gmail.com

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی رابطه بررسی ارتباط بین ویژگی های شخصیتی و ساختار خانواده با پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان مقطع ابتدایی شهرستان گنبد کاووس بود. روش این پژوهش از نوع توصیفی- همبستگی بود. حجم نمونه شامل ۳۷۸ نفر از دانش آموزان مقطع سوم تا ششم ابتدایی بودند که به صورت نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند. برای گرد آوری اطلاعات از پرسشنامه ویژگی های شخصیتی نئو، ساختار خانواده و برای بررسی پیشرفت تحصیلی از میانگین نمرات نوبت اول در مقایسه با سال گذشته استفاده شد. نتایج همبستگی پیرسون در مورد سه متغیر ویژگی های شخصیتی، ساختار خانواده و پیشرفت تحصیلی ادراک شده نشان داد که بین این متغیرها رابطه معنی داری وجود دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان می دهد بین پیشرفت تحصیلی با ساختار خانواده، ویژگی های شخصیتی، شیوه فرزند پروری، تحصیلات والدین و وضعیت اقتصادی خانواده در سطح $p < 0,05$ رابطه معناداری وجود دارد. نتایج تحقیق حاضر حاکی از رابطه معنادار میان ویژگی های شخصیتی و ساختار خانواده با پیشرفت تحصیلی می باشد و هرچه میزان دو متغیر وابسته ویژگی های شخصیتی و ساختار خانواده بیشتر باشد دانش آموزان در مدرسه موفقیت بیشتری کسب می نمایند.

کلید واژه ها: ویژگی های شخصیتی، ساختار خانواده، پیشرفت تحصیلی و دانش آموزان مقطع ابتدایی

مقدمه

نظری اجمالی به تعاریف شخصیت، نشان می دهد که تمام معانی شخصیت را نمی توان در یک نظریه خاص یافت. برای مثال کارل راجرز شخصیت را یک خویشتن سازمان یافته دایمی می دانست که محور تمام تجربه های وجودی بود. آلپورت^۱ شخصیت را مجموعه عوامل درونی که تمام فعالیت های فردی را جهت می دهد تلقی کرده است. واتسن شخصیت را مجموعه سازمان یافته ای از عادات می پنداشت و زیگموند فروید، عقیده داشت که شخصیت از نهاد (ID)، خود (Ego) و فراخود (Super ego) ساخته شده است. بیش از ۸۰٪ شخصیت کودکان و نوجوانان در متن خانواده، در کنار پدر و مادر شکل می گیرد و خانواده بعنوان اولین پایگاه تعلیم و تربیت و نخستین مدرسه کودکان می باشد و در مورد پیشرفت تحصیلی فرزند دان و آینده سازان نقش اساسی را دارند (کریمی، ۱۳۸۶).

خانواده اولین بذر تکوین رشد فردی و بنای شخصیت را در انسان فراهم می سازد کودک در خانواده زبان می آموزد، ارزش های اخلاقی را کسب می کند، روابط اجتماعی با دیگران را می آموزد و اصول و قواعد اخلاقی را یاد می گیرد. خانواده به عنوان فیلتری برای عقاید، ارزش ها و نگرش های مربوط به فرهنگ یک جامعه محسوب می شود و آنها را به یک شیوه بسیار اختصاصی و انتخابی به کودک ارائه می دهد بی تردید باید گفت که شخصیت، نگرش ها، طبقه اجتماعی، اقتصادی مذهب و خصوصیات، وابستگی های

^۱ Alport